

Liite 1: Finanssipolitiikan valvonnan ja tarkastuksen suunnitelma 2025–2028

Finanssipolitiikan valvonta

Finanssipolitiikan valvonnan perimmäisenä tavoitteena on varmistaa, että finanssipolitiikka edistää julkisen talouden kestävyyttä ja sen valmistelu tarjoaa päätöksentekoon hyvät edellytykset. Valvonnalla varmennetaan finanssipolitiikan tavoitteiden asettamista sekä arvioidaan sääntöjen noudattamista ja tavoitteiden saavuttamista. Valvonnalla varmennetaan myös finanssipolitiikan pohjana käytettävien ennusteiden luotettavuutta. Yhtenä tavoitteena on edistää sääntöjen läpinäkyvyyttä ja ymmärrettävyyttä. Finanssipolitiikan riippumattomasta valvontatehtävästä säädetään finanssipoliittisessa laissa (869/2012), valtioneuvoston asetuksessa julkisen talouden suunnitelmasta (120/2014) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) No 2024/1263, EU:n budjettikehysdirektiivissä (2011/85/EU) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) No 473/2013.

Valvontatyö kohdennetaan ensisijaisesti säädöspohjaisiin tehtäviin. Valvonta tekee julkisia arvioita ja kannanottoja finanssipolitiikan tavoitteiden saavuttamisesta, sääntöjen noudattamisesta, toimenpiteiden vaikutuksista sekä valtiovarainministeriön ennusteiden luotettavuudesta. Finanssipolitiikan valvonnan päähavainnot raportoidaan kahdesti vuodessa, keväällä/alkukesästä ja loppuvuodesta. Loppuvuonna julkaistava raportti annetaan erilliskertomuksena eduskunnalle. Vuonna 2026 annetaan finanssipolitiikan valvonnan ja tarkastuksen yhteinen kertomus eduskunnalle koko vaalikautta koskevista havainnoista.

Lisäksi valvonta tekee analyyseja vaihtelevista aiheista, ja niiden tulokset raportoidaan erillisissä valvonnan kertomuksissa tai työpapereissa. Vuonna 2025 jatketaan vuonna 2024 käynnistynyttä hanketta, jossa analysoidaan Covid-pandemian aikana vuosina 2020–2022 talouden tukemiseksi tehtyjä finanssipolitiikan toimia niiden kohdentumisen, ajoituksen ja mitoituksen sopivuuden näkökulmasta.

Vuodesta 2024 eteenpäin säännöllisen valvonnan toteutukseen vaikuttaa merkittävästi uudistunut EU:n sääntökehikko. Finanssipolitiikan valvonta arvioi siihen kuuluvan velkakestävyysanalyysiin perustuvan nettomenorajoitteen noudattamista. Myöhemmin kansallisessa lainsäädännössä täsmennettävällä tavalla valvonta tulee kohdistumaan lisäksi Suomen keskipitkän aikavälin suunnitelman pohjalla käytettyihin oletuksiin. Vuonna 2025 tehdään arvio komission velkakestävyysanalyysiin sisällyttävistä oletuksista ja projektioista Suomelle olennaisilta osin.

Säännöllisten raporttien lisäksi finanssipolitiikan valvonta valmistelee vakiintuneen käytännön mukaisesti lausunnot eduskunnalle julkisen talouden suunnitelman sekä tulevan vuoden talousarvioesityksen käsittelyn yhteyteen. Lisäksi finanssipolitiikan valvonta osallistuu finanssipoliittiseen asiantuntijakeskusteluun esimerkiksi seminaarien järjestämisen sekä blogi- ja tutkimusjulkaisujen kautta. Alkuvuonna 2025 toteutetaan sidosryhmäseminaari uuden EU-säännösten teemalla.

Toiminnassa hyödynnetään asiantuntijaverkostoja. Keskeisiä sidosryhmiä ovat esimerkiksi Talouspolitiikan arviointineuvosto, valtiovarainministeriö, Suomen Pankki ja Tilastokeskus, jotka ovat myös mukana finanssipolitiikan valvonnan vuosittain järjestämässä julkisen talouden asiantuntijaryhmän tapaamisessa.

Finanssipolitiikan valvonta jatkaa toiminnan sisällöllistä kehittämistä ja analyysimenetelmien vahvistamista. Keskeinen kehittämishanke on julkisen talouden kokonaisvaltaisen analyysikehikon rakentaminen. Tavoitteena on saada väline käyttöön vuonna 2025 säännöllisen arvioinnin tehtäviä tukemaan. Kehikko palvelee muun muassa sääntöjen noudattamisen valvontaa, korjaavien toimien riittävyden arviointia sekä ennusteiden luotettavuuden arviointia. Ennen käyttöönottoa varmistetaan prosessin käytettävyys ja toimivuus muun muassa riittävällä dokumentoinnilla. Käyttöönoton jälkeen jatketaan menetelmien ja laskentaprosessin kehitystyötä välineen edelleen hyödynnettävyyden kasvattamiseksi.

Vuonna 2024 käynnistettiin taloustietojen R-kielipohjaisen käyttöliittymän ja kuviotietopankin rakentaminen ulkoisen kumppanin kanssa (Robonomist). Käyttöliittymä tarjoaa väljän valvonnan tehtävissä ja raportoinnissa tarvittavien lähdetietojen tehokkaalle hyödyntämiselle ja jatkojalostukselle. Finanssipolitiikan valvonta jatkaa kehittämänsä suhdannetilän vaihtoehtoisen kuvaustavan eli suhdannetilän lämpökartan ja siitä johdetun yhdistelmäindikaattorin julkaisemista säännöllisesti (kuukausittain) ja hyödyntämistä (ml. ennuste) säännöllisessä raportoinnissa. Vastaavaa asetelmaa kehitetään myös muiden EU-maiden suhdannetilän analysointiin (EU heatmap).

Vuonna 2025 toteutetaan finanssipolitiikan valvonnan ulkoisten sivujen uudistus, joka palvelee myös toiminnon erotautumista. Samalla edistetään taloustietojen interaktiivisten sisältöjen tuottamista sisäisille ja ulkoisille sivuille ottaen huomioon digikehitysohjelman toimeenpanon antamat puitteet.

Sisäisen koulutuksen keinoin jatketaan henkilöstön osaamisen laajentamista ja syventämistä valvontaan kuuluvissa arviointitehtävissä sekä tehtävien kannalta olennaista välineosaamista. Finanssipolitiikan valvonnan ja tarkastuksen tehtäviä koskeva osaamiskartoitus toteutetaan vuoden aikana.

Asiantuntijayhteistyötä tehdään aktiivisesti myös kansainvälisissä riippumattomien finanssipolitiikan valvojien (IFI:t) verkostoissa. Aktiivisia yhteistyöverkostoja ovat tällä hetkellä EU:n finanssipolitiikan valvojien EU IFI -verkosto, EU-komission vetämä EUNIFI-verkosto, OECD:n vetämä Working Party of PBO and IFIs sekä Baltian ja Pohjoismaiden yhteinen IFI-verkosto. Kansainvälistä yhteistyötä tapahtuu jonkin verran myös Euroopan keskuspankkijärjestelmän sekä European Fiscal Boardin aloitteesta.

Finanssipolitiikan tarkastus

Finanssipolitiikan tarkastus on osa tarkastusvirastolle lainsäädännössä annettua ulkoisen tarkastuksen tehtävää, jossa sovelletaan kansainvälisiä ISSAI-tarkastusstandardeja. Finanssipolitiikan tarkastuksen ohje uudistetaan vuonna 2025 osana viraston tarkastusohjeiden päivitystä.

Finanssipolitiikan tarkastukset kohdistuvat finanssipolitiikan valmisteluun, tietoperustaan ja ohjauvälineisiin. Tarkastusten teemat ovat lähtökohtaisesti kertaluonteisia, kun taas finanssipolitiikan valvonnassa toteutetaan jatkuvaa seuranta ja raportointia paljolti vakiintuneista arvioinnin alueista. Finanssipolitiikan tarkastus tukee finanssipolitiikan valvontaa siten, että tarkastushavaintojen perusteella voi nousta esiin sellaisia aiheita, joita myöhemmin seurataan osana valvontatyötä. Toisaalta tarkastuksilla voidaan täydentää valvontatehtävää ja lähestyä tarkastuksellisin keinoin valvontatyössä havaittuja riskejä. Tarkastusvirasto johtaa EU:n ulkoisten tarkastajien yhteyskomitean (EU CC) alaisen Fiscal Policy Audit -verkoston toimintaa, ja sen työhön osallistutaan muutenkin aktiivisesti. Muiden maiden kokemuksia ja ajankohtaista finanssipolitiikan alueen tarkastustietoa hyödynnetään omien tarkastusaiheiden ja tarkastusasetelmien suunnittelussa.

Vuonna 2025 valmistuu ilmastopolitiikan tietoperustaan kohdistuva monilajitarkastus sekä talouspoliittisen päätöksen pohjana käytettäviä mikrosimulointimalleja koskeva finanssipolitiikan tarkastus. Tavoitteena suunnittelukaudella 2025–2028 on käynnistää ja julkaista vuosittain 1–2 finanssipolitiikan tarkastusta.

Uutena tarkastusaiheena vuonna 2025 käynnistetään finanssipolitiikan tarkastus meno-, tulo- ja rakennekartoituksesta.

Seurannassa keskitytään muun muassa uudistuvan kansallisen finanssipoliittisen kehikon toimeenpanoon sekä hyvinvointialueiden rahoitusmallin toimivuuteen ja talouden ohjauksen onnistumiseen. Näihin kohdistuvat tarkastukset non mahdollista toteuttaa suunnittelukaudella.

Helsingissä 19.12.2024

Matti Okko
johtaja